

**ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ И ТЕШКОЋАМА
У УЧЕЊУ У РАЗВОЈНОМ ОДЕЉЕЊУ**

Увод

Реформама у образовању школе за образовање и васпитање ученика са сметњама у развоју су добиле сервисну улогу. Између осталог, оне су прерасле у ресурсне центре за пружање подршке редовним школама у васпитању и образовању деце са сметњама у развоју. Из тог разлога остварена је сарадња основних школа „Старина Новак“ и „Бошко Буха“, а током сарадње уочена је потреба за организовањем рада са ученицима по моделу развојног одељења.

Развојно одељење је један од начина деловања школе за образовање деце са сметњама у развоју као ресурсног центра за подршку редовним школама у имплементацији и реализацији процеса инклузије.

Овакав организациони модел представља облик групне подршке ученицима са сметњама у развоју и тешкоћама у учењу који се школују у редовним школама. Заснива се на ставовима да се сваком ученику мора омогућити да се развије и напредује у складу са својим способностима и могућностима и тежи да обезбеди најадекватније услове за реализацију образовних потреба деце са сметњама у развоју и тешкоћама у учењу.

Позитивни ефекти овог модела су вишеструки и односе се на све учеснике/партнере у инклузивном процесу.

Ученику омогућава стицање богатих искустава и вештина који су му неопходни за успешно и независно функционисање, стицање самопоуздања и подстицање и развијање основних компетенција за учење.

Наставницима омогућава проширивање знања о развоју детета, уочавање индивидуалних разлика у потребама и способностима деце, подстицање и унапређивање партнерског односа у реализацији подршке деци и примену нових метода, средстава и технологија у раду.

У односима међу вршњацима подстиче разумевање и прихватање индивидуалних разлика и потреба других кроз међусобну интеракцију, као и јачање толеранције, поштовања и уважавања.

Овај модел доприноси мањој изолованост породице кроз укључивање деце у редовне друштвене токове, размени искустава и пружању узајамне помоћи, као и активном укључивању породице у школске активности. Пружање свеобухватније подршке породици, деци и школи од стране локалне заједнице треба да омогући да деца која уче и играју се заједно кроз међусобну интеракцију постану независне индивидуе које своја искуства, знања и вештине деле са другима.

Концепт развојног одељења у ОШ „Старина Новак“

Развојно одељење се формира у ОШ „Старина Новак“ и спроводи се као облик:

- индивидуализоване наставе из обавезних наставних предмета **Српски језик** и **Математика**,
- као и групне подршке из предмета **Психомоторне вежбе** и **Логопедске вежбе**.

У рад развојног одељења су укључени ученици који похађају наставу редовне школе и којима је у савладавању редовног наставног плана и програма потребна индивидуализована подршка из математике и српског језика.

Настава у развојном одељењу се одвија по плану и програму редовне школе који је модификован према учениковим способностима за учење.

Наставу у развојном одељењу реализује дипломирани дефектолог – олигофренолог на основу глобалних и оперативних планова и/или ИОП-а које израђују наставници разредне наставе.

Улога дефектолога у раду развојног одељења

Улога дефектолога у развојним одељењима се огледа кроз спровођење васпитно образовног, корективног и превентивног рада који се реализује кроз извођење наставе из обавезних наставних предмета и групних вежби.

Дефектолог је члан Тима за инклузивно образовање школе у којој ради, виших и нижих стручних већа и актива и активно учествује у преношењу знања запосленима у школи и по потреби помаже у изради ИОП-а.

Дефектолози који раде у развојним одељењима представљају веома важну карику у целом тиму који ради на пружању свестране помоћи како детету, тако и родитељима. У том циљу они тесно сарађују са родитељима, учитељима, школским тимом, социјалним, здравственим и другим службама.

Настојање дефектолога да интегрише ученике са сметњама у развоју и тешкоћама у учењу у друштвени живот редовне школе огледа се и у његовом активном учешћу у организацији и реализацији свих ваннаставних и ваншколских активности. Тако дефектолог у сарадњи са учитељима и наставницима из редове школе учествује у осмишљавању и спровођењу креативних радионица, школских приредби, едукативних посета музејима, галеријама, позориштима, биоскопима и другим културним установама.

Циљеви развојног одељења

1. Да ученик достигне основни ниво постигнућа у савладавању програма предмета српски језик и математика, те тако створи услове за праћење наставе у редовном разреду.
2. Да се код ученика развије његов образовни максимум и способности за учење коришћењем наставних метода и облика рада из школе за ученике са сметњама у развоју и редовне школе.
3. Да се отколоне могући говорни поремећаји који отежавају вербалну комуникацију и социјализацију детета кроз логопедске вежбе.
4. Да се кроз вежбе реедукације психомоторике отклоне или ублаже специфичне тешкоће или поремећаји у једној или више области сензомоторног или психофизичког развоја ученика и тиме омогући даље и успешније учење и развој.

Ученици који се уписују у развојно одељење

1. Ученици који имају сталне потешкоће у праћењу и усвајању наставног плана и програма редовне школе и заостају за образовним узрастом својих вршњака од 6 месеци.
2. Ученици који имају повремене потешкоће у праћењу и усвајању редовног наставног плана и програма и заостају за образовним узрастом својих вршњака од 3 до 6 месеци.

Критеријуми за избор ученика за развојно одељење:

1. Учитељево запажање и опис ученикових потешкоћа
2. Заједничко мишљење учитеља и стручне службе редовне школе
3. Мишљење дефектолога на основу процене ученикових способности
4. Контролне вежбе ученика у току школске године
5. Похађање допунске наставе
6. Мишљење ИРК

У развојно одељење не иду ученици који нису савладали једну наставну област и чије се потешкоће могу решити на часовима допунске наставе које држи учитељ редовне наставе.

Разреди који иду у развојно одељење

I разред - од другог полугодишта, ако за ученика није рађен ИОП у оквиру предшколске установе

II и III разред – од септембра до јуна

IV разред - од септембра до фебруара

Број ученика у једној групи је максимално 6, а групе се не комбинују.

Организација наставе у развојном одељењу

Ученици који имају сталне потешкоће у савладавању градива редовне наставе, наставу у развојном одељењу похађају по принципу 5+5 (пет часова из предмета српски језик и пет часова из предмета математика). Часове из предмета Природа и друштво (Свет око нас), Ликовна култура, Музичка култура, Физичко васпитање, часове Разредног старешине и страног језика похађају у свом редовном одељењу. Ученици похађају допунске часове из предмета српски језик и математика код свог наставника.

Ученици који имају повремене потешкоће у савладавању редовног градива, наставу похађају по принципу 3+3 (три часа из предмета српски језик и три часа из предмета математика у развојном одељењу, а остале часове у редовном одељењу).

Ученици који похађају развојно одељење, по процени дефектолога, похађају и часове групних логопедских и психомоторних вежби (2+2).

За ученике који не савладају индивидуализовани програм развојног одељења израђује се ИОП.

Организација провере ученикових способности

1. Интерна провера ученикових способности и знања након савладане наставне теме од стране учитеља и дефектолога.
2. Провера ученикових способности и знања после три месеца рада у развојном одељењу од стране Тима за инклузивно образовање школе (дефектолог, учитељ, психолог и педагог).

Контролне вежбе се реализују у редовном одељењу уз поштовање принципа основног нивоа постигнућа . Постигнути резултат на тим вежбама евидентирају се у дневник рада редовног одељења и развојног одељења. Копија се доставља дефектологу у развојном одељењу

Начин оцењивања

1. Оцене у дневнику рада у редовном одељењу дају наставник и дефектолог на основу заједничког мишљења.
2. Оцену у свесци која се користи у развојном одељењу даје дефектолог (оцена је описна и бројчана).

Начин евиденције

1. Дефектолог има засебан дневник рада и он чини саставни део документације у ОШ „Бошко Буха“.
2. Стручна служба школе и Тим за инклузивно образовање евидентира ученике који похађају развојно одељење.

Наставни план и програм који се користи

1. Законски план и програм за редовну основну школу (основни ниво постигнућа)
2. Индивидуални образовни план (ИОП- по Мишљењу Интерресорне комисије)

Дефектолог потписује исти годишњи план и програм који имају учитељи, али се месечни пише се за сваког ученика посебно.

Начин информисања родитеља

Ниједан ученик не може бити укључен у рад развојног одељења, а да родитељи нису дали писмену сагласност.

1. Пре уписа ученика у развојно одељење, Тим за инклузивно образовање школе позива родитеље на разговор, на којем ће бити присутни сви чланови школског тима и на којем се родитељ упознаје са планом рада развојног одељења и начином функционисања.
2. На сваких петнаест дана организују се „отворена врата“ за родитеље, када добијају информације о степену напредовања њиховог детета.

Остале важне напомене

На свака три месеца Тим за инклузивно образовање школе проверава степен учениковог напредовања. На основу добијених резултата ученик може:

1. Да остане и даље у развојном одељењу.
2. Да му се смањи или повећа број часова додатне подршке у развојном одељењу.
3. Да се врати у редовну наставу.